

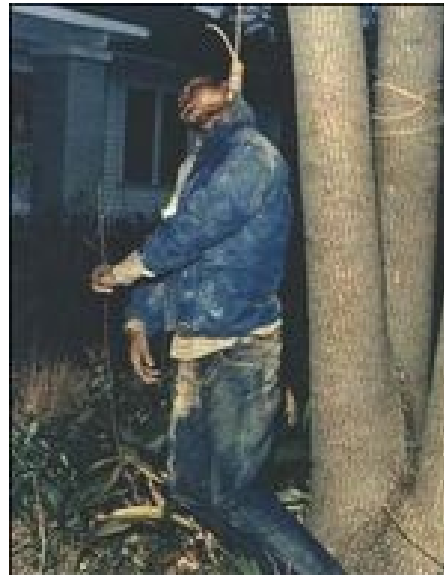
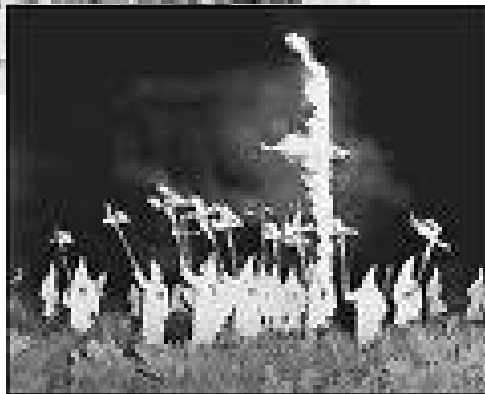

Afroameričané

■ Jan Dočkal 2012

Historie a současnost rasismu v USA

Historická období a hlavní události

- I. 1492-1776 Od objevení Ameriky po vznik Spojených států
Kolonizování území, potlačení indiánů, obchod s otroky, vznik zámořských osad, boj o nezávislost na Anglii, Americká revoluce.

- II. 1776-1860 Vytváří se hospodářský a politický základ země
Odlišná situace a vývoj Severních a Jižních států, uzákonění a stabilizace otroctví, konflikty mezi Severem a Jihem.

- III, 1861-1877 Občanská válka a období „rekonstrukce“
Vojenský, politický a hospodářský konflikt, vítězství Severu, pro černochoy se mnoho nezměnilo. Rozvoj rasistických teorií

Historická období a hlavní události

- IV. Konec 19.století Stabilizace a rozvoj země
Politika segregace, vytváří se černošská společnost
- V. 1914-1945 1. sv. válka, hospodářská krize, 2.sv. válka
- VI. 50. a 60. léta – boj za občanská práva, černošská revoluce
- VII. 70. a 80.léta – pokusy o řešení
- VIII. Současnost a budoucnost

Od objevení Ameriky po vznik USA 1492-1776

Obchod s otroky - Evropa

První černí otroci byli dováženi do Evropy již v 15.století (Portugalsko).

Před tím ojedinele z Orientu – pracovali jako služebníci (kuriozita), dělníci v přístavech.

Jejich postavení bylo podobné jako bílých nevolníků.

Ročně bylo do Evropy dodáváno asi tisíc černochoů.

Otroctví nemělo v Evropě velké možnosti rozšíření. Byl zde dostatek domácích rukou pro práci.

Otroci v Americe

Na Americký kontinent se Afričané dostali jako jednotlivci nebo malé skupiny se zámořskými výpravami (Kolumbus, Cortéz a další) jako námořníci, sluhové....

Situace se změnila po začátku a s rozvojem hospodářského využívání nového kontinentu. Potřeba pracovních sil.

Indiáni nebyli vhodní pro těžkou práci v dolech na drahé kovy a na plantážích (cukrová třtina, bavlna). Nejdříve se najímali chudí Evropané a trestanci, ale vznikaly problémy, proto později černoši.

Obchod s otroky se rozvíjel.

**V letech 1517-1860 bylo do Ameriky
přivezeno 10 milionů Afričanů**

Znamenalo to také pustošení Afriky

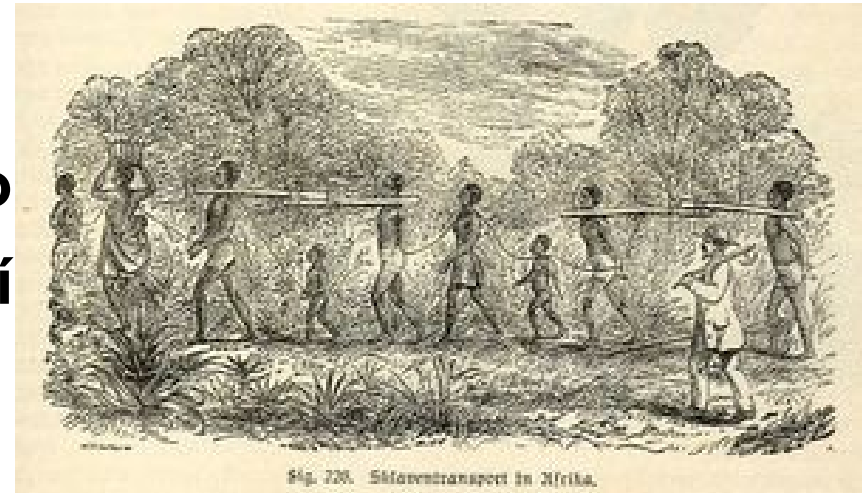

Podmínky obchodu s otroky byly drastické

Afričané byli pochytní ve vnitrozemí, zakováni do pout a a dopravováni často stovky kilometrů na pobřeží. Plavba trvala 6-10 týdnů.

Muži byli i na lodi zakováni po dvou do želez. Byli drženi v podpalubí nebo ve speciálních přístřešcích vybudovaných na palubě. Přeplnění lodi bylo příčinou nemocí a úmrtnosti během přepravy. Průměrná úmrtnost byla padesátiprocentní.

Afričtí otroci byli dováženi jak do Karibské oblasti, tak do Jižní a Severní Ameriky.

Britské osady na území Severní Ameriky

- **Vznikaly v průběhu 17.a 18.století. Netvořily homogenní organismus. Jako země podřízené královské koruně měly odlišný právní statut. Odlišná byla i jejich sociální struktura, hospodářství i jejich politické systémy. Každá kolonie se řídila vlastními zákony.**
- **4 severní kolonie - Massachusetts, New Hampshire, Connecticut a Rhode Island (obchod, rybolov, průmysl)**
- **4 centrální - New York, New Jersey, Pensylvánie a Delaware (zemědělství, obchod, průmysl)**
- **5 jižních - Maryland, Virginie, Severní Karolína, Jižní Karolína a Georgia (výhradně zemědělství a export agrárních produktů)**

Americké Osady V pol.18.st

Americká revoluce

V letech 1775 - 1783 proběhla mezi koloniemi a Velkou Británií válka o nezávislost, která skončila vítězstvím kolonií a vznikem Spojených států amerických.

Britské kolonie odmítly právo britského parlamentu na správu kolonií a vyhlásily ve Filadelfii 4. července 1776 nezávislost na britské koruně.

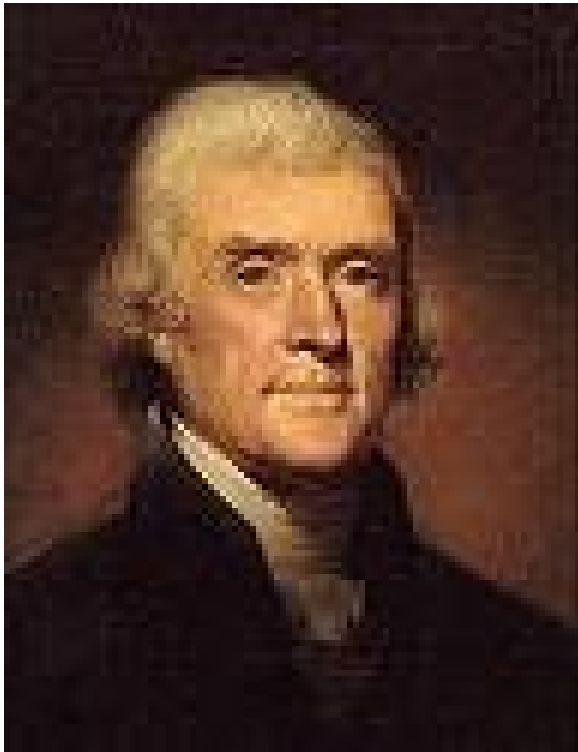
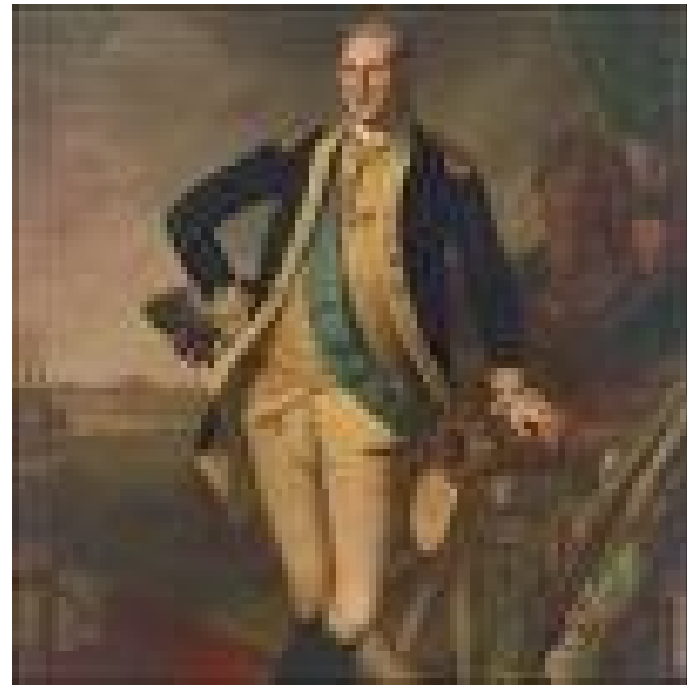

Americká revoluce

George Washington (1732-1799)

velitel vítězné armády Osad

1.prezident Spojených států

Thomas Jefferson (1743-1826)

Autor *Prohlášení o nezávislosti*

3.prezident Spojených států

Co přinesla revoluce a samostatnost černochoům?

- V období před válkou za nezávislost se značně rozšířila filozofie přirozených práv člověka. (Osvícenství)
- V mnoha koloniích vznikaly první protitrokářské organizace, které agitovaly pro zrušení otroctví.
- Černoši žili v těžkých podmínkách většinou jako otroci na plantážích. Podporovali boj za osvobození (bojovali v armádě). Začali se sami hlásit o svobodu.
- *„Stejně jako všichni lidé máme přirozené právo na svobodu a nikdo nemá právo nás ho zbavovat. Narodili jsme se jako svobodní a nikdy jsme svobodu neztratili v důsledku nějaké smlouvy nebo kontraktu.“*
(Petice skupiny černých obyvatel z Massachusetts)

„Král Jiří III. vypověděl bezohlednou válku samé podstatě lidství, když pošlapal nejsvětější práva na život a svobodu osob patřících ke vzdáleným národům, které mu nikdy nic zlého neudělaly, když je unesl a odvezl do otroctví na druhou polovinu zeměkoule či zavinil jejich nešťastnou smrt během cesty. Válka, kterou vedl křesťanský král, byla pirátská válka. Pevně rozhodnut udržet při životě trh, na kterém se prodávají a kupují lidé, zmařil všechny pokusy o formální zákaz nebo omezení tohoto odporného obchodu, a tím znevážil své vlastní právo veta . . . „

(Část původního návrhu Deklarace o nezávislosti, která byla na nátlak jižanských delegátů z konečné verze vyškrtuta)

- **Celý problém otroctví a osudu amerických černochů byl již v době tvoření Spojených států podřízen zájmům státu, ve kterém vládli bílí.**
- **V ústavě se nemluví o otroctví, ale o „zvláštní instituci“. Nepoužívá se v ní ani výrazu „otroci“, ale jen „osoby, které státy uznají za vhodné dovážet“ nebo „osoby smluvně zavázané k práci“ .**
- **Jefferson i Washington sami vlastnili otroky.**
- **V některých státech Severu bylo přesto otroctví formálně zrušeno.**

2 důvody pro zachování otroctví, které rozhodly:

- **Strach ze svobodných černochů**
- **Hospodářské důvody**

Strach ze svobodných černochů

Na konci 18.st. na Haiti černošská povstalecká armáda porazila kolonizátory a Haiti se stalo svobodnou nezávislou černošskou zemí.

Spojené státy měly v roce 1790 asi 4 miliony obyvatel, z toho 750 000i černých otroků. Většina z nich (90%) žila v 5 jižních státech.

Hospodářské důvody

Hospodářství Jižních států bylo zcela závislé na pěstování bavlny. Bez otrocké práce na plantážích nebylo možno produkci bavlny zajistit. Produkce bavlny rostla, zvyšoval se i počet otroků. V roce 1803 jich bylo 1 200 000, v roce 1860 4 miliony.

Otroctví se šířilo nejen početně, ale i v důsledku územní expanze. na západ od Mississippi. Jižní osadníci si s sebou na západ brali i otroky. Na Jihu vznikaly nové otrokářské státy: Louisiana (1812), Mississippi (1817), Alabama (1819). později Florida, Texas, Arkansas, Tennessee, Kentucky a Missouri.

Vytváří se antagonistický vztah mezi bílými a černými

- Těžké podmínky práce a kruté zacházení na plantážích
- Otrok byl „věcí“ – mohl být prodán, zabit, žena znásilňována - neměl žádná práva.
- Kulturní vakuum (mezi dvěma kulturami) – černí otroci nepatřili nikam – neměli tradice ani čas a možnost je udržovat.
- Převládajícím pocitem černých vůči bílým byl strach.
- Přesto se otroci bouřili (vzpouře byly krutě trestány) a utíkali od svých pánů většinou do Severních států.
- Bílí otrokáři (plantážnická aristokracie) ospravedlňovali své postoje rasovými teoriemi.
- (Voltaire, Buffon, Gobineau a další)

Charakteristická ukázka:

Jefferson tvrdil, že černoši jsou ošklivější než běloši a kromě toho nepříjemně páchnou. Hlavním důkazem jejich podřadnosti byly však pro něj duchovní a morální vlastnosti. Vytýkal černochem smyslnost a nedostatek přemýšlivosti, neschopnost racionálního myšlení a nedostatek fantazie. Soudil také, že nemají tvůrčí umělecké schopnosti. Všechny tyto rysy považoval za neměnné a rasové předurčené, a tedy nezávislé na prostředí a na podmínkách, v nichž se černoši nalézají.

„Mám podezření, že černoši, kteří buď byli od počátku odlišnou rasou, nebo se jí stali působením času a okolností, stojí níž než běloši, a to jak z hlediska fyzického, tak duševního vybavení.“

(Thomas Jefferson: Notes on Virginia v díle The Workings of Thomas Jefferson, Washington 1903, sv. II)

Hlavní argumenty jižanského přístupu:

- **Otroctví je v souladu se Starým zákonem.**
- **Otroctví je nevyhnutelným důsledkem práva na soukromé vlastnictví,**
- **Všichni myslitelé, kteří se zabývali právy národů, jsou zajedno v tom, že za určitých podmínek je otroctví odůvodněné a spravedlivé.**
- **Z otroctví vyplývá — podle Stvořitelovy vůle — prospěch pro svět a civilizaci.**
- **Jak ukazují zkušenosti Athén a Říma, je otroctví užitečné pro udržování „republikánského ducha“. Odstraňuje hlavní příčiny diferenciací a hierarchie uvnitř bílého obyvatelstva.**

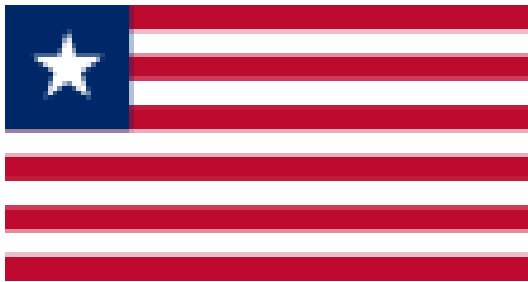
Konflikt mezi Severem a Jihem

- Konflikt měl hospodářský a politický charakter vyplývající z odlišné hospodářské struktury (průmysl- bavlna). Průmyslová elita Severu a plantážnická aristokracie Jihu bojovaly o moc v zemi.
- Na Severu bylo větší množství svobodných černochů, začala se vytvářet černošská společnost. Jejich postavení bylo většinou těžké, ale začaly vznikat školy a organizace.
- Spolu s bílými odpůrci otrokářství vytvářeli abolicionistické hnutí. (hnutí za zrušení otroctví).

Abolicionismus – směry a názory

3 směry:

1. **Osvobození černochoů a jejich navrácení na Africký kontinent. Na počátku 19.st. se do Afriky vrátilo více než 15 000 černochoů.
1847 vznikl stát Liberie.**

2. Radikální abolicionismus žádal okamžité zrušení otroctví a stejná práva pro černé a bílé. Vyvážení do Afriky považoval za nebezpečné.

3. Postupná emancipace černochů

- S člověkem nelze zacházet jako s majetkem, protože má vrozená přirozená práva.**
- Rozdíly mezi lidmi jsou zanedbatelné ve srovnání s vlastnostmi společnými všem lidem.**
- Zákony státu musí být v souladu s morálním právem, které je jim nadřazené.**
- Utvrzovat v majitelích zvyk vydávat rozkazy a vyžadovat od otroků absolutní poslušnost je škodlivé pro samosprávný systém moci.**

Občanská válka Severu proti Jihu 1861-1865

**V 50. letech další vyhrcování
konfliktu**

**Povstání černochoů ve státech
Kansas a Virginie.**

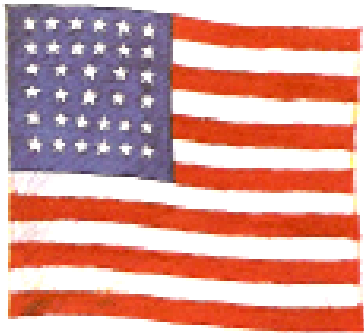
**V jeho čele stál
bílý abolicionista John Brown,
Povstání bylo potlačeno
John Brown byl v roce 1859
popraven.**

**Jeho poprava posílila
protijížanské nálady v
Severních státech.**

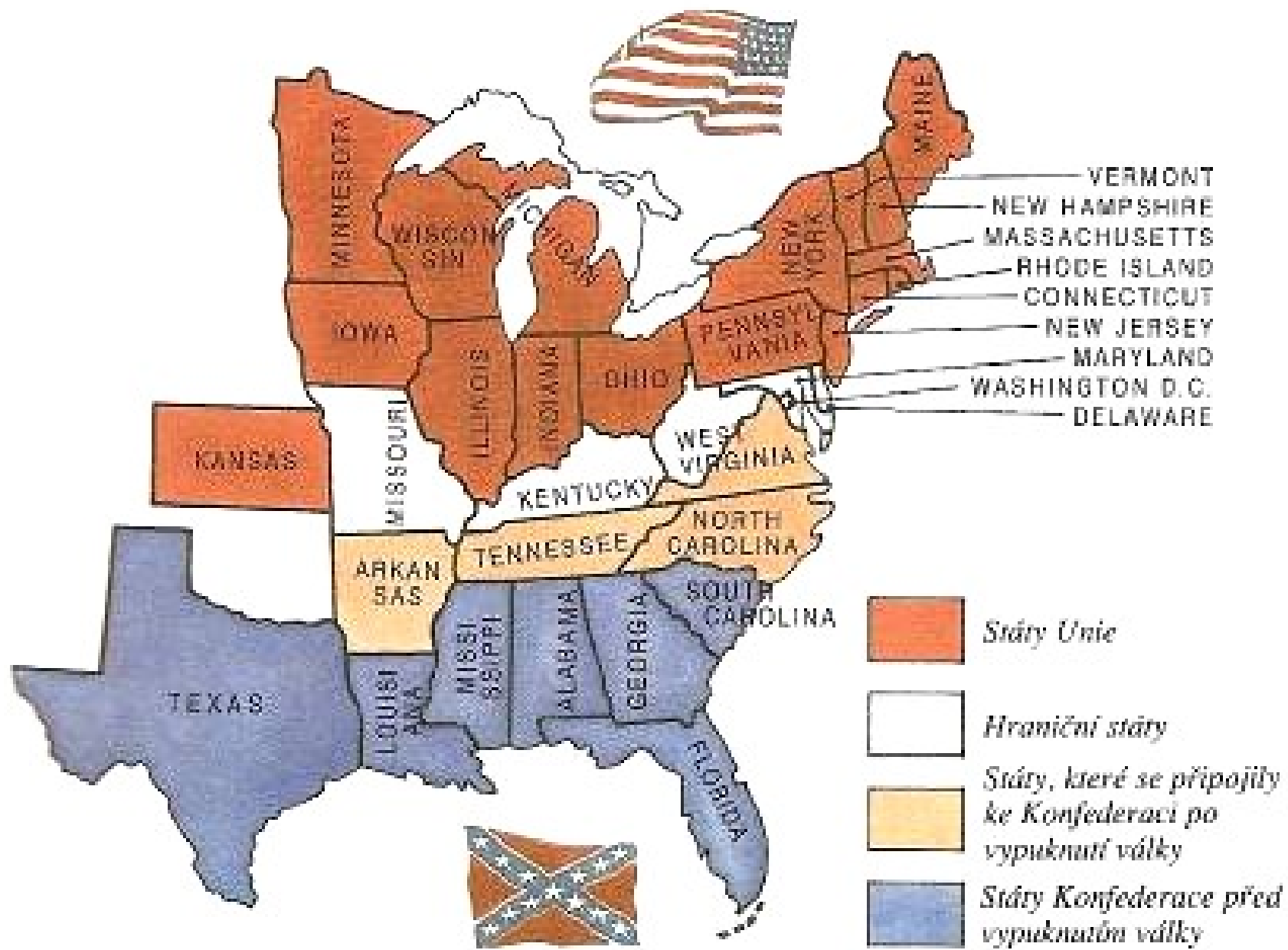
- Začátkem roku 1861 jižní státy Jižní Karolina, Mississippi, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana a Texas vytvořily Konfederaci amerických států a přijaly ústavu zdůrazňující svrchovanost jednotlivých států a neomezené právo vlastnit otroky.
- 12. dubna 1861 zahájil útok konfедераčních vojsk na posádku federální pevnosti Fort Sumter v Jižní Karolíně občanskou válku.

Unie

Konfederace

- V roce 1865 válka skončila vítězstvím Unie.

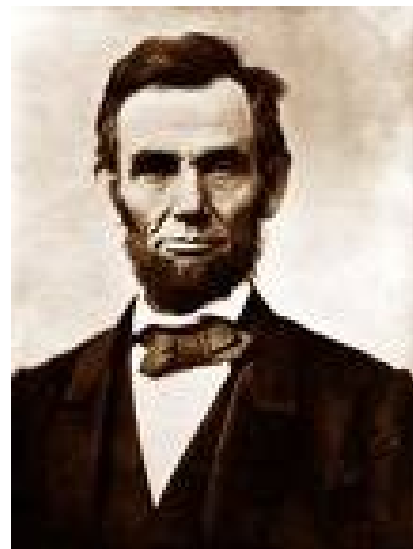

- *Státy Unie*
- *Hraniční státy*
- *Státy, které se připojily ke Konfederaci po vypuknutí války*
- *Státy Konfederace před vypuknutím války*

Abraham Lincoln (1809-1865)

Prezident USA, v době občanské války 1861-1865 vůdce Severu.

Je považován za zastánce práv černochů v roce 1865 podlehl atentátu.

„Existuje fyzická různost mezi bílou a černou rasou, která vylučuje, aby spolu obě rasy žily na bázi sociální a politické rovnosti.

Protože nemohou žít v rovnosti, ale přesto zůstávají spolu, musí existovat nadřazení a podřízení, a já se zasazuji jako každý jiný o to, aby nadřazené postavení bylo přisouzeno bílé rase.“

„Rovnoprávnost pro černochy. Nesmysl. Jak dlouho pod vládou Boha, který je dost silný ke stvoření a udržování vesmíru, budou darebáci šířit tyto nesmysly a tupé stádo blbců jim bude hltat tuhle ubohou demagogii?“

„Můj nejdůležitější úkol v této snaze je zachránit Unii, nikoli zachránit nebo zničit otroctví. Pokud bych dokázal zachránit Unii, aniž bych osvobodil jediného otroka, udělal bych to; a pokud bych ji zachránil osvobozením některých a ostatní nechal, udělal bych to; pokud bych ji však zachránil osvobozením všech otroků, udělal bych to;

To, co dělám ohledně otroctví a barevné rasy, dělám proto, že věřím, že to pomůže zachránit Unii; a čeho se zdržuji, toho se zdržuji proto, že nevěřím, že to pomůže zachránit Unii.“

(z projevů Abrahama Lincolna)

Zrušení otroctví

- V průběhu války v roce 1862 Lincoln oznámil, že od 1. ledna příštího roku budou všichni otroci svobodní.
- 1863 - Deklarace o zrušení otroctví
- Výzva černochem, aby vstupovali do severní armády. Celkem bojovalo v řadách severní armády do konce války 186 000 černochoů,
- 21. ledna 1865 schválil Senát XIII. dodatek k ústavě, jímž se rušilo otroctví na celém území Spojených států.
- 9. dubna 1865 kapitulace Jihu
- 14. dubna 1865 Lincoln zavražděn fanatickým zastáncem otrokářství.

Po válce - období rekonstrukce 1865 -1877

- **Válka přinesla nesmírné škody a vyčerpání na obou stranách 650 000 mrtvých, rozvrácené hospodářství,**
- **Všeobecná snaha po usmíření**
- **U obou ras otroctví zanechalo pocit viny. Černoch měl pocit viny z důvodu své méněcennosti a nemohoucnosti. Pocit viny u bělocha pramenil z jeho pokrytectví. Jím pěstované ideály svobody a rovnosti a respektované náboženské zásady byly ve vztazích bílých a černých neustále porušovány.**
- **Hlavními vítězi byli průmyslníci Severu, kteří získali větší trhy a možnost podílet se na obnově země**
- **Jižní státy se nesmířily s porážkou.**

Jižní státy se nesmířily s porážkou.

- Na Jihu se postavení černochoů měnilo spíše formálně
- *„Černoch je svobodný, at' už se nám to líbí či ne. Ale fakt, že je svobodný, z něho automaticky nedělá občana, ani ho neopravňuje ke společenské nebo politické rovnosti s bělochem. Ústava a dodržování zákona mu poskytují pouze nárok na ochranu jeho bezpečí a majetku.“*
- V tomto duchu začaly být v jižních státech opět přijímány černé zákoníky regulující práva a chování černochoů.
- Ve většině poražených Jižních států zůstali u moci bývalí vůdcové Konfederace.

Obnovení „Černých zákoníků“

Jižní státy uznaly svobodu bývalých otroků, ale zbavovaly je politických práv.

Černoši nesměli hlasovat, zastávat veřejné funkce, sloužit v armádě, zasedat v porotě a nemohli vystupovat jako svědci u soudu s výjimkou případů, kdy svědčili proti jiným černošům.

**Na přestěhování z jednoho místa do druhého museli mít povolení. V některých státech nesměli vlastnit půdu
Nesměli vlastnit osobní zbraň.**

V žádném jižním státě nebylo černošům dovoleno navštěvovat veřejné školy.

Práva svobodných černošů se v praxi redukovala na možnost vlastnit a dědit majetek a uzavírat manželství, samozřejmě že pouze mezi sebou.

„Rekonstrukce“

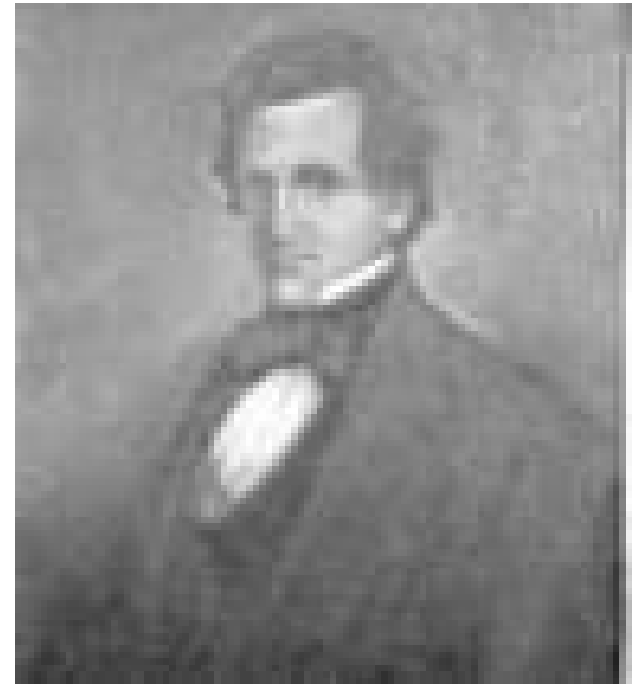
- Pro nastolení pořádku a prosazení výsledků války přijal v roce 1867 Kongres čtyři zákony o tzv. rekonstrukci.
- Jih byl rozdělen na pět vojenských oblastí a vzbouřenecké státy obsadila armáda.
- Představitelé Konfederace byli zbaveni moci
- Byly provedeny volby do všech státních institucí, jichž se měli zúčastnit všichni občané bez ohledu na rasu.
- Všechny Jižní státy musely ratifikovat dodatky k ústavě (XIII, XIV, XV), které rušily otroctví a zaručovaly černochům občanská práva
- Nově schválené ústavní zákony zakazovaly všechny formy rasové diskriminace, zaváděly systém všeobecného školství společný pro bílé i černé a zaručovaly všem občanům právo svobodného cestování, náležitou právní ochranu a rovnost před zákonem.

- **Rekonstrukce uskutečnila mnoho reforem, ale současně neobyčejně vyhrotila černošskou otázku.**
- **Bílí Jižané, kteří byli zbaveni účasti v místních moci, vytvořili nelegální prostředky zastrašování zejména těch, kteří vykonávali veřejné funkce.**
- **Nelegální organizace bílých rasistů (Ku-klux-klan Sdružení rytířů bílé konvalinky a další) vraždily a lynčovaly černochoy, tak i bělochy, kteří se angažovali v rekonstrukci Jihu.**
- **Cekem zahynulo na Jihu během prvních deseti let po válce nejméně 3500 – 5000 lidí, bělochů i černochoů**
- **V letech 1872-1877 období rekonstrukce skončilo, armáda byla z Jižních států stažena a představitelé jižanské aristokracie se postupně opět dostávali k moci. Práva černochoů začala být postupně omezována.**

Černoši po občanské válce a rekonstrukci

- Černí obyvatelé Spojených států získali sice svobodu, ale neměli možnost ji v praxi využít .
- Pouhá politická práva zůstanou zpravidla jen na papíře, jestliže jejich přiznání není doprovázeno hlubokými a rozsáhlými hospodářskými a sociálními reformami.
- Občanská práva, která získali bývalí otroci, byla doprovázena nevědomostí, chudobou, nedostatkem perspektiv a stále silnějším rasismem bílých Američanů.

Lynčování

- **Plukovník Charles Lynch (1736-1796) majitel plantáží a soudce z Virginie. Za války o nezávislost bojoval s Angličany a jejich sympatizanty, používal tzv. Trest mimo rámec práva, nejčastěji bičování.**
- **Za občanské války a v době rekonstrukce dostalo slovo lynč význam zabití někoho bez soudu davem.**
- ***„Lynč je dobrým znamením toho, že mezi lidmi ještě existuje cit pro spravedlnost.“* (jižanské heslo)**

- **Zpočátku byli lynčováni jak běloši, tak černoši**
- **Lynčování černochoů bylo každodenní skutečností jižních států.**
- **Jen za šedesát let bylo lynčováno téměř 5000 Američanů, z toho tři čtvrtiny černochoů. Lynč nebyl obyčejnou vraždou, byl především uvolněním davových vášní. Byl spojen s mučením, vypalováním očí nebo kastrací.**

Segregace

Občanská práva černochoů zajišťoval především XIV. a XV. dodatek ústavy.

Idea rasové segregace vycházela z této úvahy:

„XV. dodatek zajišťuje rovnost ras, ale segregace neznamena nerovnost a diskriminaci. Všichni mohou navštěvovat stejná veřejná zařízení, ale zvláštní pro bělochy a černochoy.“

Tak se zrodila nová doktrína, která po desetiletí ovlivňovala úděl černochoů:

separate but equal, „oddělení, ale rovni“.

Diskriminace

Jako prostředek na zbavování černochů občanských práv poskytovala segregace téměř neomezené možnosti.

Některé služby pro černochy vůbec neexistovaly. Bylo jim zakázáno vykonávat některá povolání. Např. Jižní Karolína zakázala zaměstnávat černochy jako duševně pracující.

Různými segregačními opatřeními ve školství jižní státy rozhodovaly, na jaké úrovni skončí školní vzdělání černochů.

Oddělení černých a bílých se týkalo veřejné dopravy, veřejných budov, restaurací.....

Do konce 19.století ztratili černoši v jižních státech většinu občanských a politických práv.

Na Severu se diskriminace černochů nasetkala s vážnější opozicí. Vzhledem k obrovskému počtu černochů na Jihu byla segregace chápána jako nezbytná.

Až do 30. let 20.století nebylo v žádné americké teorii ani slovo o tom, že černoch je člověk, který má všechny možnosti rozvoje.

Většina lidí, byla přesvědčena, že inteligence a povaha jsou determinovány rasově a jsou neměnné.

Nezdar období rekonstrukce, nízká úroveň vzdělání černochů, vysoké statistiky zločinnosti, nemoci a bída — to všechno se zdálo být bílým Američanům nutným výsledkem dědičnosti.

Černošská společnost

- Počet černochoů ve Spojených státech neustále rostl. Koncem 19. století jich bylo téměř 8 miliónů. Devadesát procent z nich žilo na Jihu.
- V důsledku vyloučení ze všech sfér veřejného života černoši vytvářeli vlastní instituce, které tvořily jejich svět a v nichž se realizovala jejich společenská činnost.
- Důležitou roli hrály černošské církve. Národní baptistická konvence, metodistické církve (afričtí metodisté a barevní metodisté),
- Vznikala a formovala se černošská inteligence.
- Vytvářela se černošská bratrstva, ze kterých vznikaly kulturní, vzdělávací i hospodářské instituce a svépomocné organizace.

Migrace na Sever

- **V důsledku segregace a diskriminace v Jižních státech dochází k masovému stěhování černochoů z Jihu do Severních států.**
- **Jediné právo, které po občanské válce bývalí otroci a jejich potomci neztratili, bylo právo cestovat a měnit bydliště. Nevyužili této možnosti hned, zprvu zkoušeli nějak se uchytit na zemědělském Jihu. Když se však ukázalo, že je to nemožné, nastalo velké stěhování, které změnilo nejen život Černochoů, ale i obraz celé Ameriky.**

Oblast	Počet černochů			Procento černošského obyvatelstva z celkového počtu obyvatel oblasti		
	1860	1910	1970	1860	1910	1970
Jih (16 států a distrikt Columbia)	4 097 111	8 749 427	11 969 961	36,8	29,8	19,1
Sever (21 států)	340 240	1 027 674	8 913 687	1,7	1,8	8,4
Západ (13 států)	4 479	50 662	1 694 625	0,7	0,7	4,9
Celkem	4 441 830	9 827 763	22 578 273	14,1	10,7	11,1

CONN: CONNECTICUT
MASS: MASSACHUSETTS
NH: NEW HAMPSHIRE
RI: RHODE ISLAND
VT: VERMONT

Konflikt se stěhuje na Sever

- **Příliv velkého počtu černochoů do Severních států tam přenesl i rasové napětí.**
- **Černoši byli levnou pracovní silou a připravovali o práci bílé Američany a přistěhovalce.**
- **Z Jihu odcházeli především mladí a schopní. Jih se vylidňoval a chudl.**
- **Na Severu černoši směřovali do měst, kde nacházeli snadněji práci.**
- **V roce 1860 bydlelo jen necelých 16% černochoů ve městech, zbytek žil ve vesnicích na Jihu. O čtyřicet let později jich bylo v městech už 27,7% Ve městech Severu a Západu žily milióny černochoů.**

Vznikají černošská ghetta

- Černoši se na Severu usazovali v nejlevnějších - nejstarších a nejhorších čtvrtích, které se postupně stávaly ghetty. (dodnes tam žije většina černochoů.)
- Na jejich vzniku měli svůj podíl i bílí Američané. Nepouštěli ani zámožné černochoy do „bílých“ čtvrtí.
- Začaly se zavádět segregační zákony stvrzující existenci „bílých“ a „černých“ čtvrtí.
- Objevila se první „černá“ města, ve kterých měli černoši absolutní většinu.

Rasismus na Severu

- **Koncentrace černochů v severních městech vyvolala radikální změnu celého černošského problému.**
- **Vedle tradiční situace na Jihu, se rasový problém stále víc projevoval na Severu. Vypukly násilné nepokoje, objevil se černošský nacionalismus.**
- **Obnovila se činnost Ku-klux-klanu. Jehož aktivity se rozšířily do celých Spojených států.**
- **Na Severu vznikl *riot*.**

Ku-Klux-Klan

**Tajné a militantní organizace
původně pocházející
z jižních států USA**

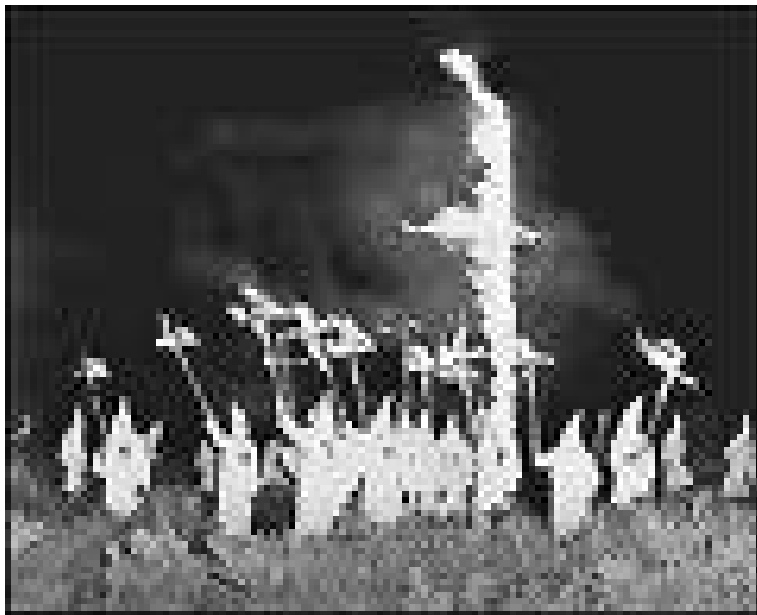
Cíle:

- **nadvláda bílých**
- **rasismus, segregace**
- **antisemitismus**
- **antikatolicismus**
- **odpor k přistěhovalectví**

Tradice řeckých mysterií (*kyklós*) a „skotských klanů“

Těsné kmenové pospolitosti svázané pokrevními svazky. Tvořily bojové družiny, které se svolávaly pomocí zapáleného dřevěného kříže.

- Celá organizace se nazývá *neviditelné imperium*, Nejvyšší náčelník Klanu byl v celé Unii znám jako *Velký čaroděj*, vůdcové ve státech se nazývají *Velkými draky*, v okresech *Velcí obři* a místním organizacím velí *Velcí Kykloповé*.
- Ku-klux-klan vznikl po Občanské válce v poražených státech Konfederace (Tennessee)
- Ku-klux-klan byl znovu obnoven v roce 1916 a činnost rozvinul po 1.sv.válce.
- Válka znamenala mnoho změn v myšlení a psychologii černochoů, černoši se radikalizovali.
- V roce 1920 měl KKK 4 miliony členů, počet členů později klesal, ale organizace existuje dodnes.

1916-1930

- **KKK organizoval lynče, násilná přepadení , veřejné pochody**

Po 2.světové válce

- KKK sympatizoval s nacismem a jeho ideologií.

Současnost

V USA v současnosti působí asi 6000 členů KKK v 35 organizacích v jednotlivých státech.

Skupiny KKK působí i v dalších zemích včetně ČR

David Ernest Duke (1950) americký publicista, bývalý člen parlamentu v Louisianě, šéf jedné z organizací

**Při návštěvě Prahy
(duben 2009)**

Při rituálu

Riot

- **Specifická forma projevu rasismu na Severu obdoba jižního lynče. forma kolektivního násilí, při kterém bílý dav napadal a masakroval černochoy (pogrom).**
- **K prvním rasovým nepokojům v amerických městech došlo ještě před první sv. válkou ve Filadelfii a v New Yorku, Springfieldu, na Jihu v Atlantě a dalších městech**

1.světová válka

Diskriminace černochů v armádě

- V Americké armádě bojovalo asi 400 000 černých vojáků (hlásilo se jich více jak 2 miliony)

Tajné nařízení velení Francouzské armády
vydané na žádost Štábu amerických jednotek.

- *Musíme čelit přílišnému sblížování mezi francouzskými a černými důstojníky, nemůžeme s nimi jednat stejně jako s bílými americkými důstojníky, jíst společně s černými důstojníky, podávat jim ruku....*
- *Nemůžeme příliš chválit černé americké jednotky zejména v přítomnosti (bílých) Američanů.*
- *Důležité je nedopustit sblížení černých vojáků s civilním obyvatelstvem.*

Mezi dvěma válkami

- Během války i po válce došlo v USA k nárůstu rasismu.
- Ani jeden černošský voják nedostal za účast ve válce vyznamenání.
- Počet lynčovaných černochů:
 - 1915-1919 - **199**
 - 1919-1922 - **235**
- Situaci ovlivnila i světová hospodářská krize 1929-1935
- V USA i v Evropě se rozvíjel „vědecký rasismus“ na základě rozvoje biologických teorií (genetika).
- Zároveň docházelo k dalšímu rozvoji černošské inteligence a kultury.

2. světová válka

- V Americké armádě bojoval asi milión černochoů, kteří se setkávali s diskriminací ze strany bílých vojáků a důstojníků.
- Doma ve Spojených státech se černošští vojáci v té době často stávali oběťmi rasových útoků.
- Nepokoje v 40. letech však už probíhaly v jiném ovzduší než před dvaceti lety. Černoši přestali být neorganizovanou silou. Černošská inteligence, která získala vzdělání na počátku století, založila první organizace, které stále důrazněji bojovaly za práva černých Američanů.
- Od vyhlášení Nového údělu (New Deal), měli černoši v tomto boji vlivné spojence v podobě bílých liberálů soustředěných v řadách vládnoucí Demokratické strany, včetně prezidenta Roosewelta,

Po 2. světové válce

Diskreditace rasismu

- Odsouzení nacismu a jeho rasových teorií
- Holocaust
- Založení OSN
- Důraz na lidská práva
- Rozpad koloniální soustavy

1945 - 1965

- **V USA došlo k další aktivizaci černošských organizací ve snaze o prosazení občanských práv.**
- **Definitivně byla zrušena segregace v armádě (válka v Koreji, později ve Vietnamu), postupně byla rušena segregace v dopravě a ve školství.**
- **Významně se angažoval Nejvyšší soud USA**
- **Snahy o možnost navštěvovat školy pro bílé a další formy segregace narážely na tvrdý odpor, zejména na Jihu.**
- **Případ Little Rock ve státě Arkansas - září 1957**
Černé děti začaly navštěvovat bílou školu pod dohledem Národní gardy
- **Následovala další města**

Rozvoj afroamerické společnosti a kultury

Louis Armstrong (Satchmo)
(1901-1971)

Ella Fitzgeraldová
(1917-1996)

Duke Ellington
(1899-1974)

Josefine Bakerová
(1906-1975)
Zpěvačka, za války
bojovala proti
Německu, po válce
se angažovala v boji
proti rasismu

Boj za občanská práva

Dr. Martin Luther King, Jr.

(1929-1968)

**baptistický kazatel jeden z vůdců
Afroamerického hnutí za lidská práva
V roce 1964 mu byla udělena
Nobelova cena míru.**

Prosadil se jako vůdce v roce 1955, když v Montgomery ve státě Alabama řídil třináct měsíců trvající bojkot městských autobusů, až dosáhl zrušení segregace v městské hromadné dopravě.

Byl zakladatele hnutí masových nenásilných protestů.

4. 4. 1968 podlehl atentátu ve městě Memphis (Tennessee)

„Prosím vás, abyste zachovali klid. Věříme v dodržování práva a pořádku. Nepodporujeme násilí. Chceme milovat své nepřátele. Chci, abyste i vy milovali naše nepřátele. Bud'me k nim dobří. Milujme je a dělejme všechno, aby věděli o tom, že je milujeme. Tento bojkot jsem nezačal já. Požádali jste mě, abych jednal vaším jménem. Chci, aby všichni široko daleko věděli, že i kdybych byl zatčen, naše hnutí se nezhroutí. Dokonce ani kdyby mě zabili, naši věc tím nikdo nezastaví, protože to, co děláme, je správné. To, co děláme je spravedlivé, a proto je Bůh na naší straně.“ (z projevu M.L.Kinga)

- **King zastával názor, že černoši nemají čekat. Slovo „čekejte“ se rovná ve vztahu k rasovému konfliktu v Americe slovu „nikdy“.**
- **Je proto třeba podnikat přímé akce v podobě demonstrací, pochodů, bojkotu, ekonomického nátlaku, tzv. *sit-ins* atd.**
- **Přímá činnost ale nikdy nesmí vést k užití síly a násilí. Jejím cílem je pouze vyvolat napětí a krizovou situaci, která přinutí bělošskou společnost k jednání a k ústupkům.**
- **Přímé akce měly překonat pasivitu černošských mas, které předtím proti segregaci a diskriminaci neprotestovaly.**

Černošská revoluce 1965 - 1970

- V letech 1965 a 1967 měl King ve své činnosti stále větší potíže. Černoši velkých měst v Los Angeles a v Chicagu i jinde, již nechtěli naslouchat jeho výzvám, aby se zdržovali násilí.
- Od roku 1964 začaly rasové konflikty narůstat a dosahovat dosud nevídaných rozměrů.
- Ukázalo se, že černošský problém nemá především charakter právně politický, ale sociální a ekonomický.
- Bída a sociální problémy (nezaměstnanost, nemoci, kriminalita) černých ghett se zvětšovaly
- Státní sociální programy byly neúčinné, navíc se projevoval nedostatek financí díky pokračující válce ve Vietnamu (růst vojenských výdajů pohltit v roce 1966 30% přírůstkem HDP).

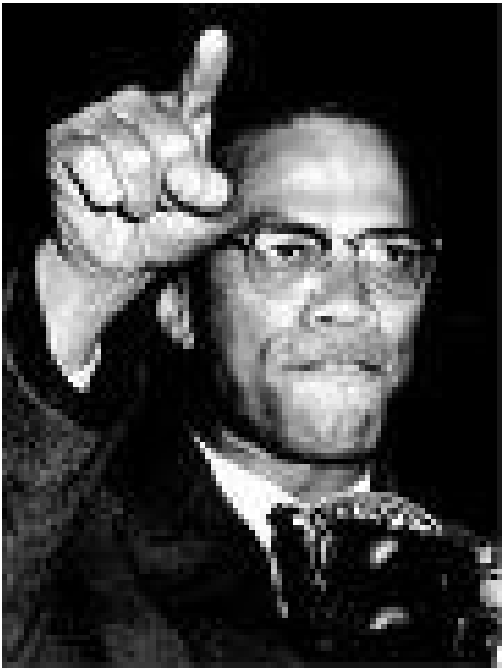
Černošský nacionalismus

- Na situaci reagovalo černošské hnutí rozvojem nacionalismu
- Vlivnou organizací v poválečné Americe se stali Black Muslims, Černí muslimové.
- Převzali myšlenku rasové hrdosti a vytvoření černošské síly. Předsevzali si zničit na území Spojených států mýtus přirozené nadřazenosti bělochů, a naopak vytýčili mýtus černé nadřazenosti.
- Zakladatelem byl Eliah Muhammad,
- Stoupenci hnutí byli přesvědčeni, že konečný boj mezi dobrem a zlem se odehraje na území USA. Bílý ďábel nakonec utrpí zaslouženou porážku a na zemi se vrátí černý ráj.

Black Muslims – Černí Muslimové

- Černí muslimové odmítli americké ideály a s nimi i pocit amerického občanství. Přijali islám a odmítli křesťanství, na kterém byly založeny zásady a ideály americké demokracie. Nahradili je novými zásadami a hodnotami opírajícími se o odlišný výklad dějin.
- Hnutí Černých muslimů bylo drastickým důsledkem americké politiky vůči černochem.

Malcolm X (El-Hajj Malik El-Shabazz) 1925 - 1965

- **Od roku 1964 „první národní ministr“ Černých muslimů, z hnutí vy stoupil, protože se mu zdálo být málo radikální. Jako první černošský předák se oficiálně distancoval od doktríny pasivního odporu a připustil možnost použít násilí. Usiloval také o spojení boje černých Američanů s národně osvobozeneckým hnutím v Africe**
Byl zastřelen 21. února roku 1965 pravděpodobně jedním z ortodoxních Černých muslimů

Radikalizace

- **Do čela hnutí se dostali mladí radikálové. Hesla sebeobrany a připuštění násilných akcí posílily bojovnost části řadových černochoů v ghettech. Od poloviny 60. let začaly v černošských čtvrtích amerických velkoměst propukat nepokoje, za nichž byli černoši, poprvé v dějinách USA, útočící stranou.**
- **K nejvážnějším srážkám došlo v srpnu roku 1965 v černošské čtvrti Los Angeles. Zahynulo tam tehdy 35 osob, bylo vypáleno nebo zničeno 600 domů, 4000 účastníků nepokojů bylo uvězněno. V témže roce bylo dějištěm nepokojů ještě Chicago, o rok později San Francisco, v roce 1967 propukly největší rioty v Detroitu, Bostonu a Newarku, v roce 1968 ve Washingtonu. Srážky menšího rozsahu byly v letech 1965 - 1968 téměř ve všech větších amerických městech.**

Black Power

- **Hnutí, jehož cílem bylo vytvoření sjednocené silné černošské strany, nezávislé na obou stranách, které vládnou v Americe**
- **Vytvoření politické síly dokáže přinutit bílou většinu, aby začala provádět skutečné reformy a aby umožnila černošům plně se podílet na blahobytu Ameriky.**
- **BP žádala podíl na moci odpovídající počtu černošů, samostatnou kontrolu nad ghety, školstvím a programy sociální pomoci.**
- **Na konferenci Black Power v roce 1967 byla v schválena rezoluce obsahující návrh na rozdělení USA a vytvoření zvláštního černošského státu**

Black Panthers (Černí Panterři)

Black Panther Party For Self-Defense
(Strana černých panterů pro sebeobranu).
později jen **Black Panther Party**
založena 1966 ve státě Kalifornie

Hlavním cílem bylo chránit černochoy před policejním terorem. Několikačlenné hlídky denně procházely ulicemi a kontrolovaly chování policie

Program Strany byl postaven na třídním boji.

Používali slogan:

All Power to the People! (Všechnu moc lidem).

Desetibodový program Strany

obsahoval požadavky svobody, zastavení policejní brutality, zlepšení zdravotní péče, vzdělání a odstranění nezaměstnanosti, ze které vinili vládu USA.

Strana zakládala výcvikové základny (první 1. ledna 1967 v Oaklandu)

Situace v ulicích začínala být čím dál tím více napjatá. Násilí ze strany policie se stalo stále více a více brutálnější. Strana začala být hrozbou „poklidné americké společnosti“.

Ředitel FBI J. Edgar Hoover prohlásil:

„Strana černých panterů je ta největší hrozba, které Amerika musela čelit. Nelze se tedy divit, že se veškerá činnost FBI zaměřila na její potlačení.“

70. a 80. léta

- **Zvýšení tlaku na černošské organizace**
- **Rozvoj sociálních programů, spoluúčast černochoů (problém nedostatku zdrojů a malý zájem černochoů)**
- **Opatření přinesla částečné zlepšení. Extremistické černošské organizace byly rozbity, emoce černošských mas opadly a od počátku 70. let vládl v ghettech amerických měst vcelku klid. Vzpoura černochoů skončila.**
- **Černošský problém však trval nadále.**

- **Situace černochů v první polovině 70. let nebyla ani přes nesporné změny k lepšímu dobrá a hrozila novým výbuchem.**
- **Platilo to zejména o společenském a hospodářském postavení černochů. Nadále jich nepoměrně mnoho žilo v bídě, téměř třetina černochů žila na hranici chudoby a polovina nevydělávala ani tolik, kolik činilo životní minimum**
- **Z bílých Američanů žilo na i hranici chudoby 8% lidí.**
- **Nezaměstnanost mezi černochy byla dvakrát vyšší než u bělochů.**

Současnost

- Afroameričané si uvědomili svoji sílu a získali sebedůvěru.
- Vybojovali si politický vzestup. Tvoří 12% obyvatelstva, mají své vlastní politiky v místních úřadech, v Kongresu i ve vládě.
- Prosazují se ve všech sférách společenského života – ekonomika, věda, kultura...
- Navzdory odporu bělochů proti rasové integraci, a projevům oboustranného rasismu, si černoši vybojovali v očích bělochů uznání své lidské důstojnosti.
- Společnost se stává multikulturní, roste podíl dalších etnických skupin. Mění se společenský postoj k rasismu.

Colin Luther Powell (*1937)

**1989-1993 předseda Sboru náčelníků štábu,
vedl americká vojska ve Válce v Zálivu**

2001-2004 ministr zahraničí USA

Condoleezza Riceová (*1954)

2004-2008 ministryně zahraničí USA

Barack Hussein Obama (*1961)

- 2005-2008 senátor za stát Illinois
- 2008-2012 44. prezident USA,
- 2012 zvolen na další 4 roky
první afroameričan v tomto úřadu.
- Syn keňského otce a bělošské matky
- Část dětství strávil v Honolulu na Hawaji
- Od svých šesti do deseti let žil v Jakartě v Indonésii.
- Studoval na elitní akademii Punahou School v Honolulu,
na Occidental College v Los Angeles, na Columbia
Universty a na Harvard University.
- Několik let pracoval jako terénní komunitní pracovník v
největší chudinské černošské čtvrti v Chicagu.
- 1995 napsal svou autobiografii
Sny mého otce: Příběh rasy a dědictví